

M.Com Semester - 3 (CBCS) Examination

Nov/Dec-2023 (OLD COURSE)

ADVANCED COST & FINANCIAL ACCOUNTING (ELECTIVE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ એક કંપની તમને તેમની નીચે મુજબની બે વર્ષની માહિતી પુરી પાડે છે.

(૨૦)

વર્ષ →	2021-22	2022-23
વેચાણ રૂ.	રૂ. 8,00,000	?
નફા જથ્થા ગુણોત્તર (P/V Ratio)	50%	37.5%
સલામતિનો ગાળો વેચાણના (%)	40%	21.875%

વર્ષ 2022-23 માં પુનઃરચનાને કારણે સ્થિર ખર્ચમાં સારી એવી બચત થશે. કંપની વર્ષ 2022-23 માં વેચાણ કિંમતમાં ઘટાડો કરીને વર્ષ 2021-22 નો વેચાણ જથ્થો જાળવી રાખશે.

તમારે નીચેની ગણતરીઓ કરવાની છે:

1. વર્ષ 2022-23 માટે વેચાણ.
2. વર્ષ 2022-23 માટે સમતુલ બિંદુએ વેચાણ.
3. વર્ષ 2022-23 માટે સ્થિર ખર્ચ.
4. વર્ષ 2021-22 માટે નફો.
5. વર્ષ 2022-23 માટે નફો.

અથવા

પ્રશ્ન-૧ ABC લિ. 'X' અને 'Y' એમ બે વસ્તુઓનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરે છે. બજારમાં વસ્તુઓની ખુબ જ માંગ છે. બન્ને વસ્તુઓનાં ઉત્પાદનને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે.

વિગત	'X' રૂ.	'Y' રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલ સામાન	140	180
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	60	100
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ (યાંત્રિક કલાક દીઠ રૂ. 5)	20	40
વેચાણ કિંમત	300	450

કંપની યાંત્રિક કલાકોની અછતનો સામનો કરી રહી છે. હાલમાં વધુમાં વધુ માસિક 60,000 યાંત્રિક કલાકો પ્રાપ્ય છે. હાલમાં વસ્તુ X ની 8,000 એકમોની અને વસ્તુ Y ની 6,000 એકમોની માંગ છે. કંપનીનો માસિક સ્થિર ખર્ચ રૂ. 2,25,000 છે.

તમારે હાલની પરિસ્થિતિમાં કંપનીની વધુમાં વધુ નફાકારકતા માટેનું ઉત્પાદન - મિશ્રણ નક્કી કરવાનું છે. તેમજ કંપનીના નફાની ગણતરી કરવાની છે.

પ્રશ્ન-૨ ગિરનાર લિ. સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે, તેમના ચોપડામાં તા. 31/03/2022 ના રોજ (૨૦) નીચેની બાકીઓ જોવા મળે છે.

ઉધાર - બાકીઓ	રૂ.	જમા - બાકીઓ	રૂ.
માલસામાન નિયંત્રણ ખાતું	18,000	લેણદારોનું ખાતું	8,000
ચાલુ કામ ખાતું	17,000	શેરમૂડી ખાતું	80,000
તૈયાર માલ ખાતું	13,000	ઘસારા ભંડોળ ખાતું	5,000
બેંક ખાતું	10,000	નફા - નુકશાન ખાતું	32,000
કાયમી મિલકતોનું ખાતું	55,000		
દેવાદારોનું ખાતું	12,000		
	1,25,000		1,25,000

તા. 31/03/2023 ના રોજ પુરા થતા વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા:

વ્યવહારો	રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	87,000
પરોક્ષ મજૂરી	5,000
માલસામાનની ઉધાર ખરીદી	1,00,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	1,10,000
મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	2,000
વર્ષ દરમિયાનના તૈયાર થયેલ માલ (પડતર કિંમતે)	2,15,000
વેચાણ (ઉધાર)	3,00,000
વેચેલા માલની પડતર	2,20,000
ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી	48,000
ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચ ચુકવ્યો	40,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ચુકવ્યો	12,000
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ ચુકવ્યો	14,000
લેણદારોને ચુકવ્યા	1,01,000
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	2,90,000
કાયમી મિલકતો પર ઘસારો	1,300
અગાઉથી ચુકવેલ ભાડું (ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચ)	300

સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી જરૂરી ખાતા તૈયાર કરી કાચુ સરવૈયુ તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન-૨ સોરઠ લિ. સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે, તેમના ચોપડામાં તા. 01/04/2022 ના રોજ નીચેની બાકીઓ જોવા મળે છે.

ઉધાર	રૂ.	જમા	રૂ.
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	1,22,850	બેંક ખાતું	68,250
ચાલુ કામ ખાતું	1,16,025	લેણદારોનું ખાતું	54,600
તૈયાર માલ ખાતું	1,56,975	શેરમૂડી ખાતું	5,46,000
કાયમી મિલકતોનું ખાતું	4,43,625	ઘસારા ભંડોળ ખાતું	34,125
દેવાદારોનું ખાતું	81,900	ઘાલખાધ જોગવાઈ ખાતું	11,175
અગાઉથી ચુકવેલ વહીવટી ખર્ચ ખાતું	29,925	ચુકવવાનાં બાકી કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ખાતું	18,750
		નફા - નુકશાન ખાતું	2,18,400
	9,51,300		9,51,300

તા. 31/03/2023 ના રોજ પુરા થતા વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા:

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	5,93,775
પરોક્ષ મજૂરી	34,125
માલસમાનની ઉધાર ખરીદી	6,82,500
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	7,50,750
મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	13,650
વર્ષ દરમિયાનના તૈયાર થયેલો માલ (પડતર કિંમતે)	14,67,375
ઉધાર વેચાણ	20,47,500
વેચેલા માલની પડતર	15,01,500
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	3,27,600
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	2,73,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષને અંતે ચુકવવાનો બાકી	23,325
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	81,900
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	95,550
લેણદારોને ચુકવ્યા	6,89,325
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	19,79,250
કાયમી મિલકતો પર ઘસારો	44,367
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષને અંતે ચુકવવાનો બાકી	6,675
ઘાલખાધ જોગવાઈ વર્ષને અંતે	13,770

સોરઠ લિ. ના ચોપડામાં સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી જરૂરી ખાતા તૈયાર કરી કાયુ સરવૈયુ તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-૩ સોમનાથ લિ. બિનસંકલિત હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે, તેમના ચોપડામાં તા. 01/01/2023 ના રોજ નીચેની બાકીઓ જોવા મળે છે. (૧૫)

તા. 01/01/2023 ના રોજની બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
ચાલુ કામ ખાતું	4,18,000	-----
તૈયાર માલ ખાતું	1,23,000	-----
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	2,14,000	-----
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	-----	7,55,000
	7,55,000	7,55,000

તા. 31/03/2023 ના રોજ ત્રિમાસાન્તની બાકીઓ	રૂ.
માલસામાનની ખરીદી	1,06,800
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	1,60,000
કારખાના મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	3,600
કારખાનાની મજૂરી ચુકવી (પરોક્ષ મજૂરી રૂ. 92,000 સહિત)	3,10,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ચુકવ્યો	3,80,800
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની માંડી વાળેલ ઓછી વસુલાત	12,800
વેચેલા માલની પડતર	8,19,200
વેચાણ	10,24,000

ચાલુ કામ ખાતાના સ્ટોકમાં રૂ. 30,000 નો વધારો થયો.

ઉપરના વ્યવહારો નોંધવા માટે જરૂરી નિયંત્રણ ખાતા, પડતર નફા-નુકશાન ખાતું, સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું તા. 31/03/2023 ના રોજ ત્રિમાસાન્તના તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન-૩ નીચેની બાકીઓ ગિરિરાજ લિ. ના ચોપડામાંથી મેળવવામાં આવી છે, જેના પરથી પડતરની ખાતાવહીમાં જરૂરી ખાતા અને તા. 31/03/2023 ના રોજનું કાચુ સરવૈયુ તૈયાર કરો.

તા. 01/03/2023 ના રોજની બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
ચાલુ કામ ખાતું	5,40,000	-----
તૈયાર માલ ખાતું	2,30,000	-----
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ખાતું	10,000	-----
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ખાતું	5,000	-----
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	1,15,000	-----
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	-----	9,00,000
	9,00,000	9,00,000

મહિના દરમિયાનના વ્યવહારો	રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	7,50,000
પરોક્ષ મજૂરી	50,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	2,25,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	1,22,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	4,90,000
મહિના દરમિયાન તૈયાર થયેલો માલ	18,00,000

તૈયાર માલનું વેચાણ	21,00,000
માલસામાન ખરીદી	5,00,000
કારખાના મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	20,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલવાનો ખર્ચ	8,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	1,45,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	1,17,000

પ્રશ્ન-૪ બેલેન્સ સ્કોર કાર્ડની ઉપયોગિતા અને મર્યાદાની ચર્ચા કરો.

(૧૫)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ આંતરપેઢી તુલના એટલે શું? તેના હેતુઓ અને ઉપયોગિતા મર્યાદાની ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

Que-1 A company furnished the following data for the two years:

(20)

Years →	2021-22	2022-23
Sales	Rs. 8,00,000	?
Profit/Volume Ratio (P/V Ratio)	50%	37.5%
Margin of Safety sales as a % of total Sales	40%	21.875%

There has been substantial savings in the fixed cost in the year 2022-23 due to the restructuring process. The company could maintain its sales quantity level of 2021-22 by reducing selling price.

You are required to calculate the following:

1. Sales for the year 2022-23.
2. Break-even-sales for the year 2022-23.
3. Fixed cost for the year 2022-23.
4. Profit in year 2021-22.
5. Profit in year 2022-23.

OR

Que-1 ABC Ltd. produces and sells two products product X and product Y. The products are highly demanded in the market. Following information relating to both the products are given as under:

Particulars	X(Rs.)	Y(Rs.)
Direct Materials	140	180
Direct Wages	60	100
Variable Overheads (Rs. 5 per Machine hours)	20	40
Selling Price	300	450

The company is facing scarcity of machine hours for working. The availability of machine hours is limited to 60,000 hrs. in a month. At present, the monthly demand of product X and product Y is 8,000 units and 6,000 units respectively. The fixed expenses of the company are Rs. 2,25,000 per month.

You are required to determine the product mix that generates maximum profit to the company in the given situation and also calculate the profit of the company.

Que-2 Gimar Ltd. keeps books on integrated accounting system. The following balances appear in the books as on 31st March, 2022

(20)

Debit Balances	(Rs.)	Credit Balances	(Rs.)
Stores control A/c	18,000	Creditors A/c	8,000
Work-in-Progress A/c	17,000	Share capital A/c	80,000
Finished goods A/c	13,000	Depreciation provision A/c	5,000
Bank A/c	10,000	Profit and loss A/c	32,000
Fixed assets A/c	55,000		
Debtors A/c	12,000		
	1,25,000		1,25,000

Transaction for the year ended 31st March, 2023 were as given below:

Transactions	Rs.
Wages-direct	87,000
Wages-indirect	5,000
Purchase of materials (on credit)	1,00,000
Materials issued to production	1,10,000
Materials for repairs	2,000
Goods finished during the year (at cost)	2,15,000
Sales (credit)	3,00,000
Cost of goods sold	2,20,000
Production overhead absorbed	48,000
Production overhead incurred	40,000
Administration overhead incurred	12,000
Selling overhead incurred	14,000
Payments to creditors	1,01,000
Payments received from debtors	2,90,000
Depreciation of Fixed Assets	1,300
Prepaid rent (factory overheads)	300

Write up accounts in the integrated ledger and prepare a trial balance.

OR

Que-2 Sorath Ltd. keeps books on integrated accounting system the following balances appear in the books as on 1/04/2022:

Debit	Rs.	Credit	Rs.
Stores Ledger Control A/c	1,22,850	Bank A/c	68,250
Work-in-Progress A/c	1,16,025	Creditors A/c	54,600
Finished Goods A/c	1,56,975	Share Capital A/c	5,46,000
Fixed Assets A/c	4,43,625	Provision for Depreciation A/c	34,125
Debtors A/c	81,900	Provision for Doubtful Debts A/c	11,175
Pre-paid Administrative Overheads A/c	29,925	Factory Overheads Outstanding A/c	18,750
	9,51,300	Profit & Loss A/c	2,18,400
			9,51,300

The transactions for the year ended 31/03/2023 were as under

Particulars	Rs.
Direct Wages	5,93,775
Indirect Wages	34,125
Purchase of Materials on credit	6,82,500
Materials issued to production	7,50,750
Materials issued for repairs	13,650
Goods finished during the year (at cost)	14,67,375
Credit Sales	20,47,500
Cost of Goods Sold	15,01,500
Production Overhead absorbed	3,27,600
Production Overhead paid during the year	2,73,000
Production Overhead outstanding at the end of year	23,325
Administration Overheads paid during the year	81,900
Selling Overheads incurred	95,550
Payment to Creditors	6,89,325
Payment received from Debtors	19,79,250
Depreciation on Fixed Assets	44,367
Administration Overheads outstanding at the end of year	6,675
Provision for doubtful debts at the end of the year	13,770

Prepare necessary accounts in the integrated ledger of Sorath Ltd. and prepare a Trial Balance.

Que-3 Somnath Ltd. operates separate cost accounting and financial accounting systems. The following is the list of opening balances as on 1/01/2023 in the cost ledger.

(15)

Balances as on 1/01/2023	Debit Rs.	Credit Rs.
Work-in-Progress A/c	4,18,000	-----
Finished goods A/c	1,23,000	-----
Stores ledger control A/c	2,14,000	-----
General ledger adjustment A/c	-----	7,55,000
	7,55,000	7,55,000

Transactions for the quarter ended on 31/03/2023:	Rs.
Stores Purchased	1,06,800
Stores issued to production	1,60,000
Stores issued to factory repairs	3,600
Factory wages paid (including indirect wages Rs.92,000)	3,10,000
Factory overhead incurred	3,80,800
Factory overhead under absorbed and written off	12,800
Cost of Goods Sold	8,19,200
Sales	10,24,000

At the end of the quarter, work-in-progress stock increased by Rs. 30,000

Prepare the relevant control accounts, costing profit & loss account and general ledger adjustment account to record the above transactions in the quarter ended 31/03/2023.

OR

Que-3 From the following balances and transactions extracted from the books of Giriraj Ltd. write up the cost ledger and prepare a trial balance as at 31/03/2023

Balances as on 1/03/2023	Debit Rs.	Credit Rs.
Work-in-Progress A/c	5,40,000	-----
Finished goods A/c	2,30,000	-----
Factory overhead suspense A/c	10,000	-----
Office overhead suspense A/c	5,000	-----
Stores ledger control A/c	1,15,000	-----
General ledger adjustment A/c	-----	9,00,000
	9,00,000	9,00,000

Transactions for the month were:	Rs.
Direct wages	7,50,000
Indirect wages	50,000
Works overhead absorbed in production	2,25,000
Office overhead absorbed in production	1,22,000
Stores issued to production	4,90,000
Goods finished during the month	18,00,000
Finished goods sold	21,00,000
Stores purchased	5,00,000
Stores issued to factory repair orders	20,000
Carriage d on stores issued for production	8,000
Factory overhead expenses	1,45,000
Office overhead expenses	1,17,000

Que-4 Discuss utility and limitations of Balance Score Card.

(15)

OR

Que-4 What is inter-firm comparison? Discuss its objectives and utility.
